

BT 220

F7

1881

Auctor sibi vindicat ius proprietatis.

Capilla Alfonso
Valverde y Tellez

FONDO EMETERIO
VALVERDE Y TELLEZ

TRACTATUS

DE VERBO INCARNATO

THESIS I.

Distributio Tractatus in quatuor capita.

« Doctrina revelata de Verbo incarnato sive de Christo secundum causas subiecti interiores apte distribuitur in quatuor praecipua capita: de ipsa persona quae manifestata est in carne; de natura deinde quam assumpsit; tum de formali ratione, qua natura eadem Verbo unita est; de munere denique Redemptoris, in quo Christus per ipsam incarnationem est constitutus. »

Quamvis multiplex possit esse principium ordinis in distribuendis capitibus amplissime patentis doctrinae de Incarnatione, haec certe, quam adoptamus, tractationis distinctio non potest negari esse apta inter ceteras tum ratione principii ordinis, quod constituitur in causis ipsius subiecti, quas dicunt internas, earumque simplicissima analysi; tum amplitudine doctrinae, quam complectitur. Sub quatuor enim enuntiatis capitibus catholicum dogma, quis sit, quid sit, quomodo sit, ad quid sit Christus, declarandum sistitur in continenti oppositione ad quatuor errorum classes, ad quas fere revocantur haereses circa christologiam hucusque exortae, vel quae oriri posse videntur. Institutatur enim

1° analysis ipsius nominis. *Incarnatio Verbi* (*σάρωσις*) sive suppleta synechdoche *inhumanatio* (ut nominis graeci *ἐνσάρωσις*; interpretatio est apud Facundum Hermian. l. IX. p. 390) *active* unionem significat, sensu vero *neutro* seu in termino et in *facto esse*, ut aiunt, ipsam unionem (unitum esse) Verbi cum carne, quae usu loquendi biblico et christiano intelligitur humana natura. Tria ergo sunt, sine quibus id quod significatur nomine *Verbi incarnati* vel *Christi*, intelligi non potest, et quorum a quovis fidei aliqua saltem confusa, a theologo distinctior postulat intel-

008333

ligentia: *Verbum* persona assumens, *caro* natura assumpta, *unio* ipsa assumptae naturae cum persona assumente.

His vero ipsis non solum *Christus Deus-homo* in se est, sed per eandem assumptionem naturae humanae ex genere humano constituitur naturalis mediator inter Deum et homines, secundus Adam, qui « per massae nostrae primitias universam naturam humanam induit » (Titus Bostrens. in Luc.), et « communem velut personam humanitatis suscepit » (Athanas. in Ps. XI. 1). Vide Petav. de Incarn. l. XII. c. 1. cf. Moehler Athanasius M. p. 144. Cum consideratione igitur praecedente Christi, ut est *in se*, intime necitur ex eaque promanat consideratio quarta mediatoris, ut factus est *nobis* (1).

2°. Ad comprehensionem extensionemque nostrae divisionis quod spectat, ea capita doctrinae per universas Scripturas, ubi immediate de Christo nostram fidem instruunt, diffusa et in omnibus symbolis proposita habemus velut tesseris fidei catholicae et velut principia, sub quibus facile subsumuntur omnia, quae de Christo in theologia docenda veniunt et declaranda. S. Ioannes evangelicae doctrinae de Christo summam ipse complexus est illa sententia: « Verbum caro factum est et habitavit in nobis, » ubi ea quatuor quae diximus, comprehensa esse consideranti facile patebit. Universim de doctrina Scripturarum ait s. Athanasius: « hic igitur scopus est et character s. Scripturae, ut saepe diximus, nempe duplicem esse in illa de Salvatore praedicationem, illum scilicet Deum semper fuisse et Filium esse utpote Verbum... ipsumque postea propter nos carne sumpta ex Virgine Dei genitricis (της Θεοτόκου) Maria hominem esse factum. Atque hunc quidem scopum per universam inspiratam Scripturam inculcari, deprehendere est » Orat. III. contr. Arian. n. 29.

(1) Si ratio mediatoris in tota sua amplitudine spectaretur, universus ordo sanctificationis comprehendendus esset. Ecclesia, Sacramenta, omnis dispensatio gratiae etc. ad perennem Christi mediationem tamquam radii ad solem revocantur, ab eaque pendunt et perpetuo efulgent; unde a veteribus doctrina christiana universa distingebatur in *θεολογίαν* et *οικονομίαν* (doctrinam de Deo et de Incarnatione).

Ex symbolis omnibus diversarum Ecclesiarum sive publicis sive privatis nullum est, quod non explicitè proponat credendum articulum, qui in symbolo apostolico est secundus ac tertius, ubi iidem illi quatuor velut cardines eminent, circa quos reliqua vertuntur. « Nesciens igitur quid deberet de Verbi Dei incarnatione sentire... illam saltem communem et indiscretam confessionem sollicito recepisset auditu (ait s. Leo contra Eutychem catholici dogmatis de incarnatione inimicum ep. 24. ad Flavian.), qua fidelium universitas profitetur, credere se in Deum Patrem omnipotentem et in Iesum Christum Filium eius unicum, Dominum nostrum, qui natus est de Spiritu Sancto et Maria Virgine, quibus tribus sententiis omnium fere haereticorum machinae destruantur. » Eodem fere modo de symbolo loquuntur ipse Leo ep. 97. ad monach. Palaest.; Cassianus advers. Nestor. de Incarn. l. VI. c. 3; Etherius ac Beatus advers. Elipandum Bibl. Max. T. XIII. p. 359. 383.

3°. Haereticorum multiplices errores occasionem prae-buisse licet externam et per accidens luculentiori dogmatum in Ecclesia catholica explicationi et confirmationi satis compertum est. Possunt ergo etiam atrocina errorum, quae sibi invicem opposita hinc et inde circa dogma catholicum de Incarnatione grassata sunt, modum indicare, quo veritas exponatur et defendatur. Atqui haereses illae omnes ad quatuor agmina rediguntur, contra quas illa ipsa quatuor capita catholicae veritatis ab Ecclesiae doctoribus tum in Conciliis coniunctim tum viritim a singulis illustrata et vindicata sunt. Defendenda nimirum erat a) ipsa divinitas personae quae incarnata est, adversus sectas antiquissimas Cerinthianos, Ebionaeos aliosque iudaici ingenii homines, Paulum Samosatenum, Photinum; tum vero diuturniori et acriori pugna adversus Arianos usque ad Socinianos. His oppositus sed non minus cavendus et in declaratione doctrinae respiciendus error de persona incarnata erat Patripassionum inde a III° saeculo. Cum Rationalistis vero nostrae et superioris aetatis *theologicæ* haberi quaestio nulla potest; theologia enim haec nostra supponit principia fidei, et est ipsamet *fides quaerens intellectum*.

Quamdiu igitur christiana principia omnia negant, cum iis et pro iis agendum ac orandum, sicut factum semper est in Ecclesia et fit cum gentilibus et pro gentilibus. Proponenda eis fides est sub motivis credibilitatis luculentissimis et orandum pro eis, ut lumine gratiae illustrentur; sed certè disputatio cum eis non pertinet ad tractatum theologicum de Incarnatione, nisi quatenus forte difficultates speciales et huic tractatui propriae essent dissolvendae. Cf. S. Th. 1. q. 1. a. 8. b) Asserenda pariter erat ac vindicanda veritas et integritas humanae naturae quam Verbum assumpsit, adversus Doctarum sectas, Arianos deinde et Appollinaristas. c) Definienda vera unionis ratio adversus Nestorianorum disjunctionem et Monophysitarum confusionem, e quorum prioribus Adoptiani, ex posterioribus Monotheletae velut ex fonte rivi defluerunt. d) Christi mediatoris per assumptam humanam naturam singularem genuina relatio ad humanam naturam universam in disputationibus adversus hos omnes haereticos illustrata est. Neque enim vel in uno ex commemoratis tribus capitibus errari potest, quin mediationis ratio, ut in Scripturis et in traditione proposita est, simul pervertatur.

Sive igitur revelata doctrina de Christo in se spectetur, sive consideretur polemicae prae modo oppugnationis atque inde consecutae defensionis et illustrationis per omnes Ecclesiae aetates, divisio tractatus proposita tum sua simplicitate sponte se offert, tum sua amplitudine et congruentia cum revelatae doctrinae fontibus non parum se commendat.

SECTIO I.

DE DIVINITATE PERSONAE QUAE MANIFESTATA EST IN CARNE

THESIS II.

Iesu Christi eminentia super omnem creaturam et praesistentia ante omnem creaturam.

» Ex Scripturarum doctrina plane evidens est, Iesum Christum, quem
• ut Filium hominis in tempore natum et in terris conversatum esse
• sine demonstratione nunc sumimus, non merum hominem esse, sed di-
• gnitatis et naturae altius quavis sive humana sive angelica longe
• praestantioris, eundemque secundum hanc naturam sublimiorem tem-
• porariae suae nativitati immo rerum omnium creationi praesistentisse.»

Scripturarum doctrina luculenta est, ut paucis eam inuisse sufficiat eo vel magis, quod hanc thesim non nisi sequentium praeparationem esse volumus.

I. Eminentiam super creaturas hic adhuc spectamus solum in comparatione *Filii Dei* cum omnibus, qui in ordine creato natura et gratia excellunt. Si in his comparationibus spectetur solum declarata eminentia super creaturas existentes, ex illis evidenter demonstratur, hominem Iesum non esse merum hominem, sed praeterea excellentioris dignitatis et quidem dignitatis fundatae in ipsa excellentiori natura. Si vero spectetur modus illarum comparationum, in iis iam includitur demonstratio divinitatis, de qua in sequentibus distincte acturi sumus.

Aperte profitetur Filius ille hominis quantumvis repugnantibus Iudaeis, dignitate et gloria a Deo Patre accepta maiorem se esse Abrahamo, a quo et ipse secundum generationem temporalem traxit originem Io. VIII. 52-56; maiorem Moysae et omnibus prophetis; hocque ideo quia ipse est « Filius unicus charissimus », in cuius comparatione illi sunt famuli ac servi Marc. XII. 6; postulat, ut ita credant ac profiteantur sui discipuli, hancque fidem docet esse donum coeleste Matth. XVI. 13-17.

Apostoli praecones fideles ita praedicant, esse scilicet Iesum Christum ut Filium super domum Israel et domu.